

LR Aplinkos ministerijai

2023-11-09

Nr.46

I

2023-10-20 PATEIKTĄ PROJEKTĄ

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS MIŠKŲ ĮSTATYMO IR SU JUO SUSIJUSIŲ ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ

Susipažinę su pakartotinai pateiktais viešai derinti per TAIS Lietuvos Respublikos miškų įstatymo Nr. I-671 pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 271, 276, 426 ir 589 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 116 ir 119 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 31 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos specialiuųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo Nr. XIII-2166 95 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo Nr. I-1120 5, 17 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos žemės įstatymo Nr. I-446 9 ir 25 straipsnių pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos miškų įstatymo Nr. I-671 pakeitimo įstatymo ir su juo susijusių įstatymų projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projektais (TAIS Nr. Nr. 23-10473, Nr. 23-10474, Nr. 23-10475, Nr. 23-10476, Nr. 23-10477, Nr. 23-10479, Nr. 23-10481, Nr. 23-10483), teikiame šias pastabas bei pasiūlymus:

Dėl Lietuvos Respublikos miškų įstatymo Nr. I-671 pakeitimo įstatymo (toliau tekste-MĮ) [Reg.Nr. 23-10473\(2\)](#):

1. Pirmiausiai, teigiamai vertiname, kad į dalį LMSA teiktų svarbių pastabų 2-je rengiamo LR Miškų įstatymo redakcijoje yra atsižvelgta. **Tačiau, apgailestaujant tenka konstatuoti, kad, priešingai Nacionalinio miškų susitarimo (NMS) nuostatomis, vėl kreipiama link vienpusiškai griežtesnio reguliavimo.** Tad dėl ligšiolinio perteklinio reguliavimo susikaupusios problemos galimai vėl bus dar labiau aštrinos vietoje to, kad jas spręsti. Tai neatitinka ir Aiškinamajame rašte įvardijamų įstatymo rengimo tikslų. Mūsų supratimu, naujasis Miškų įstatymas turėtų didinti pagarbą privačiai miškų nuosavybei vadovaujantis Konstitucinėmis nuostatomis; bei stiprinti miškų valdymą vadovaujantis demokratiškomis vakarietiškomis vertybėmis. Vietoje to, MĮ projekto kertiniai pakeitimai didins prieštaravimus miškų sektoriuje, ir stiprins autoritarinio valdymo tendencijas privačių miško savininkų atžvilgiu. Ypač norėtumėme išskirti šias problemas:

- Dėl nesuprantamų priešasčių į įstatymą vėl sugražinami ydingi **5 procentų atskaitymai iš privačių miškų savininkų** į valstybės biudžetą iš pajamų už parduotą žaliavinę medieną ir nenukirstą mišką, priešingai NMS pasiektiems susitarimams.
- Visiškai neatsižvelgta į LMSA pamatuotus argumentus ir detales siūlymus dėl **kompensacijų už nustatytus veiklos apribojimus**. Projekte siūloma kompensacijų tvarka praktiškai būtų nefunkcionala, sudarant prielaidas (daliniam) miško nuosavybės nusavinimui, o ne realiam kompensavimui už patiriamus nuostolius.
- Nebeminimas **tikslinių skersmenų kriterijus**. Tiksliniai skersmenys pirmojoje redakcijoje buvo siūlomi tikslu didinti sprendimų laisvę ūkiniuose (arba daugiafunkciniuose ekonominio prioriteto) miškuose ir bent dalinai kompensuoti numanomus papildomus apribojimus kitų grupių miškuose.

- Vietoje 70% maksimalaus leidžiamo metinių kirtijų reikalavimo visuose miškuose įrašytas **90% reikalavimas III ir IVa grupių miškuose**. Šis reikalavimas aiškiai perteklinis, neatitinkantis nei tarptautinės praktikos nei miškų naudojimo Lietuvoje potencialo.

Kad šis ypač mums svarbus MĮ būtų dar geriau subalansuotas, atlieptų miškų savininkų, miškininkų ir visų šalies miškų ūkio sektoriaus bei plačiosios visuomenės poreikius, pateiktuose pakartotinam svarstymui įstatymų projektuose pastebėjome visą eilę koreguotinų dalykų, kuriuos būtina pataisyti prieš teikiant šiuos projektus į tolesnius teisėkūros proceso etapus.

Bendrieji pastebėjimai:

2. Toliau vengiama vadovautis gerąja teisėkūros praktika. Šiame jau koreguotame nauja redakcija rengiamo MĮ projekte vienos jo dalys yra pateikiamos gan glaustai, kai tuo tarpu kitos vis vien dar išlieka surašytos ypač smulkmeniškai, į įstatymo lygmenį perkeltiant neesminius dalykus [pavyzdžiui, 16 straipsnis. *Miško dauginamosios medžiagos tiekėjai ir jų veiklos reglamentavimas*, 19 straipsnis. *Leidimas kirsti mišką ir t.t.; bet pastaba galioja ir kitam MĮ tekstui*]. Tikriausiai nėra tikslo sukurti kuo pinesnį teisės aktą, kuriame būtų daug labai smulkmeniškų, nereikalingų nuostatų ir suvokti esmę būtų sudėtinga. O juk įstatyme turi būti pateikiamos tik svarbiausiosios norminės nuostatos, tekstas dėstomas glaustai, logiškai ir aiškiai, be prieštaravimų. Taip, kad išsireiškimai būtų aiškūs, lengvai suprantami ir nedviprasmiški, paprasti, glausti, tikslūs.

Nors nėra paprasta, rengiant įstatymą būtina vadovautis šia gerąja teisėkūros praktika [Seimo priimtu LR teisėkūros pagrindų įstatymu <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.433088/asr> ir Teisingumo ministro patvirtintomis "Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijomis" <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.463426/asr>].

3. Teigiamai vertiname, kad Aiškinamojo rašto 5 ir 13 punktuose jau pateikiamas bent dalinis numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas (ex-ante). Nors akivaizdu, kad vertinimas nėra išsamus, o pateikti skaičiai, kiek reikės iš Valstybės biudžeto skirti lėšų kompensacijoms vien privačių miškų savininkams už vien Miškų įstatymu planuojamus apribojimus (**t.y. 420 mln. EUR**) yra tik fragmentas visų galimų ekonominių netekčių dėl Aplinkos ministerijos iniciatyva rengiamų apribojimų miškų ūkiui ir nuosavybės naudojimui pagal naujos redakcijos LR Saugomų teritorijų įstatymą ir LR Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo nemažos dalies straipsnių pakeitimus. Todėl reikėtų pateikti pilną vaizdą, kurio pasekoje galima bus **spręsti- ar Lietuvoje dar liks vietos miškų ūkiui kaip tokiam.**

4. Iš esmės yra tobulintinas kompensavimas privačių miškų savininkams už nustatytus ūkinės ir (ar) kitokios veiklos bei miško naudojimo apribojimus.

Lietuvos Respublikos Konstitucijos (toliau tekste- Konstitucijos) 23 straipsnyje yra įtvirtintas nuosavybės neliečiamumo principas. Paimti nuosavybę (miško savininko turtą ar jo dalį) visuomenės poreikiams galima tik įstatymo nustatyta tvarka ir turi būti teisingai atlyginama. Dėl įvedamų apribojimų/draudimų naudoti nuosavybę ir vykdyti joje ūkinę veiklą prarandamo turto atlyginimo dydis turi atitikti miško savininko realius praradimus. Konstitucijos 30 straipsnyje nurodoma, kad asmeniui padarytos materialinės ir moralinės žalos atlyginimą nustato įstatymas. Aiškindamas šią Konstitucijos normą, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas yra nurodęs, kad „būtinumas atlyginti asmeniui padarytą materialinę ir moralinę žalą yra konstitucinis principas (Konstitucinio Teismo 1997 m. sausio 20 d., 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimai). Taigi, Konstitucija imperatyviai reikalauja įstatymu nustatyti tokį teisinį reguliavimą, kad asmuo, kuriam buvo padaryta žala, visais atvejais galėtų reikalauti teisingo tos žalos atlyginimo ir tą atlyginimą gauti.“ (Konstitucinio Teismo 2006 m. rugpjūčio 19 d. nutarimas). Pažymėtina, kad svarbų išaiškinimą dėl kompensacijų už įvedamus apribojimus žemės (miško) savininkams pastaruoju metu yra priėmęs LR Konstitucinis teismas 2023 m. birželio 29 d. nutarimu [Nr. KT60-N7/2023](#) „Dėl kompensacijų, susijusių su specialiuoju žemės naudojimo sąlygų taikymu, mokėjimo“. Tai yra svarbu, kadangi priimant LR specialiuoju žemės naudojimo sąlygų įstatymą buvo siekiama visus ūkinės ir (ar) kitokios veiklos apribojimus ir teritorijas, kur tie apribojimai yra taikomi, nustatyti vienu įstatymu.

Rengiant nauja redakcija MĮ (kai kartu su Seime svarstomu nauja redakcija Saugomų teritorijų įstatymo (toliau tekste- STĮ) projektu ir numatomomis pateikti LR specialiujų žemės naudojimo sąlygų įstatymo (toliau tekste- SŽNSĮ) pataisomis) turime gerą progą kompensavimo tvarką nustatyti sprendžiant kompleksiskai ir todėl **yra būtina** galų gale nustatyti aiškų, visiems suprantamą, skaidrų ir teisingą kompensacijų miškų savininkams už visus nustatytus ūkinės veiklos bei miško naudojimo apribojimus **reglamentavimą viena tvarka, aiškiais principais** (*analogiškais LR Žemės įstatyme ir SŽNSĮ*) **viename įstatyme – Miškų įstatyme.**

Pastabos ir pasiūlymai konkrečioms MĮ straipsniams.

Čia ir toliau tekste siūlomi patikslinimai, (pažymėti tekste **raudonu šriftu**)

5. Dėl MĮ 1 straipsnio (Įstatymo paskirtis) pakeitimu.

Siūlome tikslinti 1 straipsnio 1 ir 2 dalyse apibrėžiamą MĮ paskirtį ir tikslą:

1. Šis įstatymas reglamentuoja miško įveisimą, atkūrimą, priežiūrą, apsaugą, tvarkymą, naudojimą, su miškais susijusią žmogaus veiklą ir jos planavimą, **nuosavybės teises į mišką įgijimą, galimus apribojimus nuosavybei ir kompensavimo už nustatomus veiklos apribojimus principus, tvarką ir sąlygas.**

2. Šio įstatymo tikslas – užtikrinti, kad visų nuosavybės formų miškai būtų tvarkomi pagal **daugiafunkcinio** darnaus miškų **ūkio** valdymo principus, derinant tarpusavyje ekologines, ekonomines ir socialines visuomenės reikmes miškui, **užtikrinant racionalų miškų išteklių naudojimą ir gausinimą siekiant aprūpinti šalies pramonę žaliava ir šalies energetikos sektorių atsinaujinančiais resursais, suteikti šaliai didžiausią socialinę ir ekonominę naudą, užtikrinant biologinės įvairovės išsaugojimą, medynų produktyvumo ir jų stabilumo didinimą, kraštovaizdžio stabilumą ir aplinkos kokybę,** sudarant sąlygas formuoti tvarius, klimato pokyčiams atsparesnius šalies miškus, kurie dabar ir ateityje teiktų daug miško ekosisteminių paslaugų nedarant žalos kitoms ekosistemoms

Paaiškinimas:** Siūlome aiškiai įvardinti įstatymo tiksluose, kad orientuojamasi į **daugiafunkcinį miškų ūkį, užtikrinant racionalų miškų išteklių naudojimą ir gausinimą siekiant aprūpinti šalies pramonę žaliava ir šalies energetikos sektorių atsinaujinančiais resursais, suteikti šaliai didžiausią socialinę ir ekonominę naudą, užtikrinant biologinės įvairovės išsaugojimą, medynų produktyvumo ir jų stabilumo didinimą, kraštovaizdžio stabilumą ir aplinkos kokybę.

6. Dėl MĮ 2 straipsnio (Pagrindinės šio įstatymo sąvokos) pakeitimu:

Siūlome tikslinti 2 straipsnyje 2, 6, 11, 12, 17, 20, 22, 23, 25, 28, 43, 46, 50 ir 52 dalyse apibrėžiamas sąvokas:

6.1. Siūlome patikslinti 2 str. 2 dalį. Siūloma formuluotė:

2. **Artima gamtai miškininkystė** – natūral**aus** miško vystymosi **principais** pagrįstas miškų tvarkymas didinantis miškų įvairovę.

***Paaiškinimas:** Siūlome vadovautis tarptautinne artimo gamtai miškininkavimo samprata, apibrėžiama kaip procesas, kurio metu vadovaujama įprastais miškų vystymosi principais.*

6.2. Siūlome patikslinti 2 str. 6 dalį. Siūloma formuluotė:

6.**Elitinis medis**– selekciškai labai vertingas medis, įvertintas pagal paveldėtus dauginant sėklomis **ar vegetatyviškai** vertingus požymius ir savybes.

***Paaiškinimas:** Siūlome nepamiršti vegetatyvinio dauginimo, pvz., klonuojant.*

6.3. Siūlome patikslinti 2 str. 11 dalį ir tikslinti paliekamą skalsumą:

11. **Laisvasis miško kirtimas** – neplynasis miško kirtimas savo reikmėms III ar IV grupės miškuose, po kurio lieka ne mažesnis kaip 0,76 medyno skalsumas, miško valdos ribinių linijų kirtimas, medžių kirtimas grioviuose, proskynose, pavojų keliančių medžių kirtimas.

***Paaiškinimas:** siūlome taikyti tokį pat medyno skalsumą, kaip ir pagrindinių atrankinių kirtimų atveju – 0,6.*

6.4. Siūlome patikslinti 2 str. 17 dalį. Siūloma formuluotė:

14. **Miško dauginamosios medžiagos tiekėjas** – miško dauginamosios medžiagos prekyba ~~ir (ar) importu~~ besiverčiantis fizinis arba juridinis asmuo, kita organizacija, neturinti juridinio asmens statuso, ar jų padalinys.

***Paaiškinimas:** importas ir eksportas yra prekybos veiklos atmainos. Tai nereikėtų pateikti to apibrėžime, kaip skirtingų veiklų. Užtektų paminėti prekybą, kadangi yra ne tik importuojančių, tačiau ir eksportuojančių.*

6.5. Siūlome patikslinti 2 str. 20 dalį. Siūloma formuluotė:

20. **Miško ištekliai** – nenukirstas miškas, sakai, kelmai ir dervuoliai, medžių žievė, karnos ir tošis, medžių sula, kalėdiniai medeliai, kitos dekoratyvinės miško medžiagos, šakelės, vytelės, grybai, riešutai, uogos, vaisiai, vaistažolės ir vaistinė žaliava, miško paklotė, lapai ir kita miško augalija, **rekreacinė aplinka, rekreaciniai bei kultūriniai objektai, bitininkavimo produktai ir kt.**

***Paaiškinimas:** Miškas apima ne vien tik teritorijoje augančia augmeniją, tačiau ir kitus išteklius, įskaitant natūralius ir žmogaus sukurtus rekreacinius išteklius ir pan. Kad galėtume įveikinti mišką ne tik kirtimo prasme, bet suteikti visuomenei socialines, rekreacines, kultūrinės ir kt. paslaugas.*

6.6. Siūlome patikslinti 2 str. 22 dalį. Siūloma formuluotė:

22. **Miško kirtimo liekanos** – kelmų antžeminė dalis, nuopjovos, susmulkinta pjūvių mediena, medžių viršūnės, šakos, smulkių medžių, kurių skersmuo 1,3 m aukštyje yra 6 cm ir mažesnis, stiebai, trako medžių ir krūmų stiebai, kurie gali būti ~~naudojami biokuro gamybai~~ **panaudoti.**

***Paaiškinimas:** Miško kirtimo atliekos gali būti panaudojamos bioekonomikoje, ne vien biokurui.*

6.6. Siūlome patikslinti 2 str. 23 dalį. Siūloma formuluotė:

23. **Miško laukymė** – **natūraliai susiformavusi** atvira vieta miške, kurioje nėra medyno, bet gali augti krūmai arba pavieniai medžiai.

***Paaiškinimas:** Miško laukymės apibrėžime aiškumo dėlei reiktų pažymėti, kad tai natūraliai susiformavusi.*

6.7. Siūlome patikslinti 2 str.25 dalį. Siūloma formuluotė:

25. **Miško medelynas** – iš vieno ar daugiau žemės sklypų sudarytas plotas, kuriame atvirame grunte ir (ar) šiltnamiuose auginami miško sodmenys ir įrengta jiems auginti reikalinga infrastruktūra (**tame tarpe:** komposto ruošimo vieta, laistymo sistema ir (ar) vandens telkinys, keliai, miško sodmenų rūšiavimo ir laikymo ~~patalpos~~ statiniai **ir kt.**).

***Paaiškinimas:** kuomet imperatyviai detalizuojant infrastruktūros objektus, kurie tampa lyg privalomi kiekvienam medelynui, privatiems mažiems medelynams sukuriamas perteklinis reikalavimas įsikurti ir veikti.*

6.8. Siūlome patikslinti 2 str. 28 dalį. Siūloma formuluotė:

„28. **Miško valda** – nuosavybės teise valdomas ~~miškų ūkio paskirties miško~~ žemės sklypas **su visais jame esančiais priklausiniais ir ištekliais.**“.

***Paaiškinimas:** Reikia galų gale spręsti teisingą koliziją, kada dėl painiavos su naudmenų ir tikslinių paskirčių identifikavimu, užfiksavimu Valstybinės miškų tarnybos valdomame Valstybiniame miškų kadastrė ir Registrų centro valdomame Nekilnojamo turto kadastrė ir Nekilnojamo turto registre miškų savininkai nepelnytai apmokestinami žemės mokesčiu. Vadovautis 2 str.15 d. miško apibrėžimu,*

6.9. Siūlome patikslinti 2 str. 43 dalį. Siūloma formuluotė:

43. **Pavojų keliantis medis** – nudžiūvęs, nulūžęs, skilęs, pakrypęs su išvirtusiomis ar pakilusiomis šaknimis, apdegęs, **puvinio** ar kitaip pažeistas medis, kuris virsdamas ar lūždamas gali padaryti žalos asmenims ar jų turtui, sutrikdyti inžinerinės infrastruktūros veiklą.

6.10. Siūlyme patikslinti 2 str. 46 dalį. Siūlyma formuluotė:

46. **Plynasis pagrindinis miško kirtimas** – pagrindinis miško kirtimas, kai **didesnėje nei 0,5 ha** biržėje iškertami visi medžiai, išskyrus sėklinius, biologinei įvairovei svarbius medžius, saugomo pomiškio grupes, siekiant racionaliai naudoti miško išteklius. Po kirtimo likę medžiai nesudaro medyno.

*Paaiškinimas: Pagal FAO metodiką ir daugelio šalių taikomą apibrėžimą miškui priskiriami didesni nei 0,5 ha, tad jei kirtimo metu formuojamos mažesnės aikštės- nederėtų to vadinti plynu kirtimu. Pavyzdžiui, Kroatijoje, jei kertama plynai, tačiau paliekamas pomiškis- tai nelaikoma plynu kirtimu. Bavarijoje plynu kirtimu nelaikoma iki 2 ha iškirstas plotas. Austrijoje, jei plynai iškertama nedidelė 0,2-05 ha aikštė- nelaikoma plynu kirtimu. O iki nuo 0,1-0,5ha kirtimus galima pavadinti - **atkuriamieji kirtimai** (nes miško aplinka nepasikeičia,). Gal reiktų keisti terminiją iš "plynas" į "atkuriamasis kirtimas" ar "atkuriamoji medžiapjūtė"? Šiuos terminus taiko kitos ES šalys Miškų įstatyme, pavyzdžiui: Suomija [Suomijos Miškų įstatymas: https://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/1996/en19961093_20140567.pdf]*

6.11. Siūlyme patikslinti 2 str. 50 dalį, nes nes ne visa tai, kas surašyta, yra prekyba:

50. **Sengirė– nepalietas žmogaus veiklos** įvairiam žis miškas, sudarytas iš vietinių rūšių medžių, kurių **didžioji** dalis pasiekę gamtinę brandą, ir kurie susiformavę daugiausia per natūralius procesus, paprastai siejamus su vėlyvojo vystymosi etapais to paties tipo pirmąjį miškuose. ~~Buvusios žmogaus veiklos požymiai gali būti matomi, tačiau jie palaipsniui nyksta arba yra per daug riboti, kad sutrikdytų natūralius procesus.~~

Paaiškinimas: Neturėtų būti sengire vadinami miškai, kuriame yra tik keli gamtinė brandą pasiekę medžiai visame medyne. Europos aplinkos agentūra pateikia tokį išaiškinimą: „<...>The old growth forests may be defined as a climax forest that has never been disturbed by man <...>“ Nuoroda: <https://www.eea.europa.eu/help/glossary/eea-glossary/old-growth-forest..>

6.12. Siūlyme patikslinti 2 str. 52 dalį. Siūlyma formuluotė:

52. **Specialusis miško kirtimas** – miško kirtimas, siekiant formuoti kraštovaizdį, išsaugoti ir atkurti genetiškai vertingas miško medžių populiacijas miško medžių genetiniuose draustiniuose, genetiniuose ir sėkliniuose medynuose, klonų rinkiniuose, išsaugoti ar atkurti biologinę įvairovę, vykdyti selekciją bandomuosiuose želdiniuose ir sėklinėse miško medžių plantacijose, ruošti sėklas miško sėklinės bazės objektuose, vykdyti biotechnines priemones, gerinančias natūralias **medžiojamųjų** gyvūnų gyvenamosios aplinkos sąlygas, **gerinti miškų ekologines, ekonomines, estetines, rekreacines funkcijas**, pertvarkyti medynus ir krūmynus, šalinti avarių padarinius.

*Paaiškinimas: Siūlyme papildyti, kam atliekamas spec.miško kirtimas, kadangi irgi svarbu ir reikalinga. Pritariame AM siūlymams sąvokos “Specialusis miško kirtimas,, papildymams ir **siūlyme atsisakyti nuostatos, kad specialiaisiais kirtimais gali būti gerinamos tik medžiojamųjų** gyvūnų gyvenamosios aplinkos sąlygos (nes gali būti būtinos gamtotvarkinės priemonės ir palankesnės nemedžiojamų/saugomų gyvūnų gyvenamosios aplinkos sąlygoms pagerinti).*

7. Siūlyme MĮ II skyriaus pavadinimą tikslinti: II SKYRIUS MIŠKŲ ŪKIO VALDYMAS

Paaiškinimas: Miško (medyno ar ekosistemos) nepavaldysi- valdomas išteklių naudojimas ir tai vykdančias asmenys, t.y. miškų ūkis. Todėl čia ir kitur tekste siūlyme naudoti - "miškų ūkis"

8. Dėl MĮ 3 straipsnio (Nacionalinės miškų politikos formavimas ir valstybės institucijų kompetencija miškų valdymo srityje) pakeitimu. Siūlyme patikslinti 3 str. 10 dalį:

10. Aplinkos ministrui miškų politikos formavimo ir kitais strateginiais miškų valdymo srities klausimais pasiūlymams teikti steigiami visuomeniniais pagrindais veikianti kolegiali Aplinkos ministerijos patariamoji institucija Miškų konsultacinė taryba, sudaroma iš **kompetingų daigafunkcinio darnaus miškininkavimo klausimais** valstybės, mokslo ir studijų institucijų, asociacijų, nevyriausybinų organizacijų, verslo atstovų, išlaikant atstovavimo balansą miškų socialinėms, ekonominėms ir ekologinėms sritims. Miškų konsultacinės tarybos sudėtį ir darbo reglamentą tvirtina aplinkos ministras.

Paaiškinimas: Šioje svarbioje taryboje reikia kompetencijos, atstovavimo aprėpties.

9. Dėl MJ 5 straipsnio (Nuosavybės teisė į mišką) pakeitimu. Siūlome patikslinti 5 str. 1, 4, 6, 7 dalis.

9.1. Siūlome papildyti 5 str. 1 dalį. Siūloma formuluotė:

1. Miškas nuosavybės teise gali priklausyti valstybei, savivaldybėms, fiziniams ir juridiniams asmenims, neturintiems juridinio asmens statuso subjektams, tačiau turintiems civilinį teisingumą. Užsieniečiai, užsienio juridiniai asmenys, užsienio valstybėse įsteigtos organizacijos, neturinčios juridinio asmens statuso, tačiau turinčios civilinį teisingumą pagal tų valstybių įstatymus, atitinkantys Lietuvos pasirinktos europinės ir transatlantinės integracijos kriterijus, mišką turi teisę įsigyti Lietuvos Respublikos Konstitucijos 47 straipsnio 3 dalies įgyvendinimo konstitucinio įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis. Miško nuosavybės teisė neatsiejama nuo žemės sklypo, kuriame yra miškas, nuosavybės teisės. **Miško savininkų, valdytojų ir naudotojų teises saugo įstatymai. Pažeistos teisės turi būti atkuriamos, o padaryti nuostoliai atlyginami įstatymų bei kitų teisės aktų nustatyta tvarka. Miško savininkų, valdytojų ir naudotojų teisės gali būti apribotos įstatymų nustatyta tvarka visuomenės, aplinkos bei miško apsaugos interesais, o šie apribojimai konkrečiai miško valdai (ar jos daliai) taikomi nuo jų įrašymo į Nekilnojamojo turto kadastrą ir Nekilnojamojo turto registrą.**

Paaiškinimas: Tiek SŽNSĮ, tiek Žemės įstatyme yra imperatyviai nurodyta, nuo kada taikomi apribojimai konkrečiam žemės sklypui/teritorijai- nuo jų įrašymo į Nekilnojamojo turto registrą. Tai labai aiškus ir geras principas, kurį patvirtino ir LR Konstitucinis teismas 2023 m. birželio 29 d. nutarimu [Nr. KT60-N7/2023](#).

9.2. Siūlome patikslinti 5 str. 4 dalį. Siūloma formuluotė:

4. Laisvos valstybinės žemės fonde esantys ir nepanaudoti nuosavybės teisėms atkurti valstybinės miško žemės plotai, kurie yra įsiterpę į valstybinės reikšmės miškus arba su jais ribojasi, ~~arba yra 5 ha ir didesni ir turi privažiavimo kelius~~, miško žemės plotai, esantys valstybiniuose draustiniuose, valstybinių parkų ir biosferos stebėsenos (monitoringo) draustiniuose, taip pat rekreacinių zonų teritorijose, Vyriausybės nutarimais perduodami patikėjimo teise valdyti miškų urėdijai. Tarp privačios žemės sklypų įsiterpę ne didesni kaip 3 ha miško žemės plotai, suformuoti atskirais žemės sklypais, privačion nuosavybėn be aukciono perduodami tik tos pačios pagrindinės žemės naudojimo paskirties besiribojančių žemės sklypų savininkams, nesilaikant Žemės reformos įstatymo 10 straipsnyje nustatytos eilės. Kita nuosavybės teisėms atkurti nepanaudota valstybinė miško žemė perduodama aukcionuose, jeigu kituose įstatymuose nenustatyta kitaip.

Paaiškinimas: Jei Lietuvos Respublikoje visos nuosavybės formos yra lygiavertės ir vienodai vertinamos, tai nederėtų sukurti išskirtinių sąlygų ir taip monopolines sąlygas turinčiai miškų urėdijai. 5 ha ir didesnius miško sklypus su privažiavimo keliais galėtų įsigyti privatūs asmenys, tuo papildydami šalies biudžeto pajamas iš karto, o po to- dar ir vykdydami ūkinę veiklą.

9.3. Siūlome palikti įstatymo 5 str. iki šiol galiojančią nuostatą, kad Valstybė skatina ir remia privataus miškų ūkio plėtrą ir to detalizaciją. Siūloma formuluotė:

x dalis. Privačių miškų savininkai įstatymų nustatyta tvarka turi teisę jungtis į asociacijas ir kooperatyvus, steigti įmones ir organizacijas. Valstybė skatina ir remia privataus miškų ūkio plėtrą, privačių miškų savininkus vienijančias organizacijas, teikiančias miško savininkams konsultavimo, atstovavimo ir ūkinės paslaugas. Pripažintiems miško savininkų kooperatyvams taikomas analogiškas žemės ūkio kooperatyvams statusas ir veiklos sąlygos. .

Paaiškinimas: Miško savininkus vienijančios organizacijos vykdo jų atstovavimo funkciją, o kad išjudėtų iš mirties taško kooperacija- reikalingos realios paskatos, analogiškos taikomoms pripažintiems ž.ū. kooperatyvams.

9.4. Siūlome panaikinti 5 str. 6 dalį, kaip atgyvenusią ir sukuriančią bereikalingų biurokratinių suvaržymų disponavimui privačia nuosavybe:

~~6. Privati miško valda arba privačiame ne miškų ūkio paskirties žemės sklype esanti miško žemė į dalis neskaidoma, jeigu privati miško valda arba privačiame ne miškų ūkio paskirties žemės sklype esantis vientisas miško žemės plotas yra arba tampa mažesnis kaip 5 ha, <...>~~

Paaiškinimas: Pagal Civilinio kodekso 4.80 straipsnio 1 dalį, 4.90 straipsnio 1 dalį, kiekvienas bendraturtis turi teisę reikalauti atidalyti jo dalį iš bendrosios nuosavybės. Civilinio kodekso 4.80 straipsnio 2 dalyje bei 4.90 straipsnio 2 dalyje numatoma, kad natūra daiktas nedalijamas tik tada, kai žala yra neproporcinga jo paskirčiai. Tuo tarpu šiuo metu galiojantis MI apribojimas atsidalinti bendraturčiams savo nuosavybės dalis tiesiogiai, verčia tai forminti netiesiogiai – notarinio būdu atsidalinama veika, sudarant sklypų naudojimo sutartį tarp bendrasavininkų. Nuosavybė iš bendros jungtinės tampa bendra daline pagal CK. Tačiau miško naudojimo požiūriu tai tas pats, kas padalinti geodeziškai, nes notaras patvirtina ir pasidalinimo planą. Tai daro šį procesą sudėtingą, ilgai trunkantį, sukeltą teisinio neužtikrintumo situacijų. Žodžiu- bereikalingą.

Jei vis tik Aplinkos ministerija nuspręstų neatsižvelgti į siūlymą naikinti 5 str. 6 dalį, tuomet **siūlytume** bent patikslinti 5 str. 6 dalies 2 punktą:

2) atidalijama privati miško valda, kurioje yra žemės ūkio naudmenos, atidalijant šias žemės ūkio naudmenas. Šiuo atveju formuojami ~~da~~ – miškų ūkio paskirties ir žemės ūkio paskirties – žemės sklypai; **bendras** suformuot~~ų~~ miškų ūkio paskirties žemės sklyp~~ų~~ plotas negali būti mažesnis už iki atidalijimo buvusį miško žemės plotą **ir vienodos paskirties žemės sklypai negali šlietis tarpusavyje.**

Paaiškinimas: Problema- kai turime toje pačioje valdoje nebesišliejančias tarpusavyje miško žemės naudmenas, tokiu atveju neįmanoma nuo jų atskirti ir suformuoti atskiru žemės sklypu žemės ūkio naudmenų Tame suformuotame sklype- kai dar reikalaujama, kad miškų ūkio paskirties žemės plotas turi būti ne mažesnis, kaip plotas iki padalinimo- tada negalima formuoti daugiau kaip 2 sklypus atskiriant naudmenas.

10. Dėl MI 6 straipsnio (Pirmumo teisė įsigyti privačią miškų ūkio paskirties žemę) pakeitimų. Siūlome patikslinti straipsnio 6 dalį, kad panaikinti galimybę piktnaudžiauti pareiškimais pasinaudoti pirmumo teise pirkti parduodamą mišką, tačiau realiai vengti sandorį sudaryti piktavališkų tikslų, t.y. stabdyti pardavimo procesą, bandyti sumažinti pardavimo kainą ir pan.:

6. Kai turintys pirmumo teisę asmenys atsisako pirkti miškų ūkio paskirties žemės sklypą arba per nustatytą terminą nepateikia sutikimo pirkti miškų ūkio paskirties žemės sklypą, Nacionalinė žemės tarnyba ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo termino, per kurį asmenys, pageidaujantys pasinaudoti pirmumo teise pirkti miškų ūkio paskirties žemės sklypą, galėjo pateikti sutikimą jį pirkti, pabaigos dienos išduoda pažymą, kad siūlomo parduoti miškų ūkio paskirties žemės sklypo nepageidavo pirkti asmenys, turintys pirmumo teisę jį pirkti pagal šio straipsnio nuostatas, ir žemės savininkas šį žemės sklypą gali perleisti kitiems asmenims. **Jei asmuo, turintis pirmumo teisę įsigyti parduodamą miškų ūkio paskirties žemės sklypą, per 30 darbo dienų nuo išdavimo Nacionalinės žemės tarnybos pažymos, kad šis žemės sklypas parduodamas šio straipsnio nustatyta tvarka pirmumo teise turinčiam jį pirkti asmeniui, nesudaro su pardavėju pirkimo – pardavimo sutarties dėl pirkėjo kaltės (veikimo ar neveikimo), tada nauja pažyma neišduodama ir žemės sklypas už tą pačią kainą ir tomis pačiomis sąlygomis gali būti parduodamas kitiems asmenims. Šis terminas nebus laikomas praleistu nei dėl Pardavėjo, nei dėl Pirkėjo kaltės, jei Pirkimo-pardavimo sutartis nebus sudaryta dėl priežasčių, kurios nepriklauso nuo šalių, o priklauso nuo institucijų ir/ ar pareigūnų, kurie privalo išduoti pažymą ir/ ar kitus dokumentus, kurie yra privalomi įstatymų nustatyta tvarka tinkamai įforminti ir notarine tvarka patvirtinti Pirkimo-pardavimo sutartį. Kai miškų ūkio paskirties**

žemės sklypas parduodamas kitiems asmenims už mažesnę kainą ir (ar) kitomis sąlygomis, negu buvo nurodyta pirminiame žemės savininko pranešime, šio straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka turi būti teikiamas pakartotinis pranešimas.

11. Dėl MJ 7 straipsnio (Privalomieji atskaitymai iš pajamų už parduotą žaliavinę medieną ir nenukirstą mišką) pakeitimų. **Siūlome patikslinti** straipsnio pavadinimą ir 7 str. 1 dalį, 2 dalies 6 ir 12 punktus.

11.1. Siūlome tikslinti 7 st. pavadinimą: **7 straipsnis. Privalomieji atskaitymai iš pajamų už parduotą žaliavinę medieną ir nenukirstą mišką** Bendrosioms miškų ūkio reikmėms skirtos lėšos

11.2. Siūlome patikslinti 7 str. 1 dalį. Siūloma formuluotė:

1. ~~Bendrosioms miško reikmėms ir kitoms valstybės biudžeto reikmėms~~ **Už naudojimui patikėjimo teise suteiktais valstybiniais miškais** Vyriausybės nustatyta tvarka valstybinio miško valdytojams nustatomi privalomieji 15 procentų, ~~privačių miškų savininkams – 5 procentų~~ atskaitymai į valstybės biudžetą iš pajamų už parduotą žaliavinę medieną ir nenukirstą mišką. Bendrosioms **miškų ūkio** reikmėms skirtas lėšas administruoja Aplinkos ministerija ar jos įgaliota institucija, jų naudojimo tvarką nustato aplinkos ministras.

*Paaiškinimai: Po Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2020 m. lapkričio 3 d. nutarimo Nr. KT187-N15/2020 „Dėl Lietuvos Respublikos įstatymų, kuriais reguliuojamas tam tikrų programų, fondų arba institucijų finansavimas, nuostatų atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ akivaizdu, kad nuo tada Bendrosioms miško reikmėms skirtos lėšos kasmet skiriamos iš bendrojo Seimo tvirtinamo valstybės biudžeto, o jų apimtis kasmet suderinama Vyriausybėje. Valstybė laisva nustatyti, kokio atlygio reikalauti iš valstybinių miškų valdytojų už jiems naudojimuisi patikėjimo teise suteiktus miškus. Visos įmokos patenka į bendrą valstybės biudžetą. O privačių miškų savininkams nieks neatlygintinai miškų neperduoda, visi privatūs miškai kažkada yra įsigyti, privačių miškų savininkai moka 15 proc. GPM (fiziniai asmenys), 15 proc. pelno (įmonės) ir visus kitus veiklos mokesčius į valstybės biudžetą. O iš ten finansuojama bendrųjų miškų ūkio reikmių finansavimo programa. Todėl **primygtinai reikalaujame nesugrąžinti į rengiamą naują redakciją įstatymą ydingų 5 procentų atskaitymų** iš privačių miškų savininkų į valstybės biudžetą iš pajamų už parduotą žaliavinę medieną ir nenukirstą mišką, kadangi tai prieštarauja tiek Nacionalinio miškų susitarimo NMS pasiektiems susitarimams, tiek ir viešai iki šiol deklaruotai Aplinkos ministerijos pozicijai.*

11.2. Siūlome patikslinti 7 str. 2 dalies 6 punktą. Siūloma formuluotė:

2. Bendrosioms ~~miško~~ **miškų ūkio** reikmėms skirtos lėšos naudojamos:

6) privačių miškų savininkams konsultuoti ir mokyti, privačių miškų savininkus vienijančioms asociacijoms, miško savininkų kooperatyvams steigti **ir plėtoti veiklą**;

Paaiškinimas: Būtina paskatinti ne vien įregistravimą, bet ir veiklos plėtojimą.

12. Dėl MJ 8 straipsnio (Darnus miško naudojimas) pakeitimų. **Siūlome patikslinti** straipsnio pavadinimą ir 8 str. 1 ir 3 dalis.

12.1. Siūlome tikslinti 8 st. pavadinimą: **8 straipsnis. Daugiafunkcinis Ddarnus miško naudojimas ir miškų grupės)**

Paaiškinimas: Atliepiant Nacionalinio miškų susitarimo Pamatinio tikslo ir Vizijos sutartas formuluotes svarbu paminėti, kad siekiama daugiafunkcinio darnaus miškų naudojimo.

12.2. Siūlome patikslinti 8 str. 4 ir 5 dalis, kad pagal šių grupių paskirtį tinkamai priskirti kraštovaizdžio draustiniu miškus ar jų dalis. Siūloma formuluotė:

4. II grupė – specialios paskirties miškai. Joje skiriami:

1) A – ekosistemų apsaugos miškai. ~~Kraštovaizdžio~~, telmologinių, pedologinių, botaninių, zoologinių, botaninių–zoologinių draustinių miškai ar jų dalys ~~priešeroziniai miškai~~. Pagrindinė

funkcinė paskirtis – išsaugoti , **formuoti** arba atkurti gyvybingas miško ekosistemas ar atskirus jų komponentus su įvairiaamžiais įvairiarūšiais arba gamtinę brandą pasiekusiais medynais, sengirėmis, **gerinti saugomų vertybių būklę**.

2) B – rekreaciniai miškai: miško parkai, miestų miškai, valstybinių parkų rekreacinių zonų miškai, rekreaciniai miško sklypai, **kraštovaizdžio draustinių miškai ar jų dalys** ir kiti poilsui ar kitoms socialinėms, kultūrinėms ir dvasinėms vertybėms puoselėti skirti miškai. Pagrindinė funkcinė paskirtis – formuoti ir išsaugoti rekreacinius ar kitus socialinius, kultūrinius ir dvasinius visuomenės poreikius geriausiai tenkinančius miškus ir miško aplinką.

5. III grupė – apsauginiai miškai: genetinių, geologinių, geomorfologinių, hidrografinių, **kraštovaizdžio**, kultūrinių draustinių ar jų dalių, kultūrinių rezervatų miškai, atkuriamųjų ir genetinių sklypų, miško sėklinių medynų, laukų apsauginiai, apsaugos zonų, **priešeroziniai** miškai. Pagrindinė funkcinė paskirtis – formuoti aplinkos sąlygoms atsparius medynus, galinčius geriausiai atlikti dirvožemio, oro, vandens, žmogaus gyvenamosios aplinkos apsaugos funkcijas.

***Paaiškinimas:** Kraštovaizdžio draustinių miškai išskiriami dėl kraštovaizdžio, o ne dėl ekosistemų apsaugos tikslų, tad ir turėtų būti atitinkamai priskiriami miškų grupėms. Kadangi priešerozinių miškų funkcija nėra skirta ekosistemomų apsaugai, tikslinga priešerozinius miškus priskirti III gr. Apsauginiams miškams,*

SVARBU: atsižvelgiant į Aiškinamajame rašte pateiktą numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimą (ex-ante) ir grėšiančias didžiulius ekonomines netektisdėl keisti norimo reguliavimo, **negalime pritarti MĮ priedo 2 str.5 daliai, nustatančiai naujas miškų grupes keičiant Miškų įstatymo 10 straipsnio redakciją, kuri įsigaliojūt nuo 2027 m. sausio 1 d.**

13. Dėl MĮ 9 straipsnio (Miško išteklių naudojimas) pakeitimu. Siūlome patikslinti 9 str. 1, 2 ir 3 dalis.

13.1. Siūlome patikslinti 9 str. 1dalį:

1. Miško ištekliai turi būti naudojami, kad mediena ir kiti miško ištekliai būtų nuolat tiekiami ir būtų išlaikyta pusiausvyra tarp medienos prieaugio ir jos naudojimo. Visais miško kirtimais **per metus** iškertamas žalių medžių stiebų medienos tūris III ir IVA grupių miškuose negali viršyti **90 proc.** metinio medienos tūrio prieaugio ~~tuose pačiuose miškuose~~ vertinant pagal Nacionalinės miškų inventorizacijos duomenis.

***Paaiškinimas:** 90% taisyklė visiškai nesuprantama. Kodėl ne 100%, jeigu kalbame apie pagrindinę ūkinę miškų funkciją, Jau ir taip norima nustatyti daug ribojimų I-III grupių miškuose, kam dar toksai „pagąsdinimas“? Mąstant strategiškai, reikia atsižvelgti į esamą gan netolygią amžiaus klasių struktūrą. Dėl pokario želdinių ir žėlinių ir dėl galiojančių kirtimų amžių turime daug pabrėžtančių medynų. Medynams senstant prieaugis mažės, o taip pat reikės kažkaip racionaliai panaudoti artėjantį kalną brandžių medynų. Šie 90% taps bereikalingu kliuviniu.*

Juo labiau, jei dar norima nustatyti kiekvieniems metams atskirai- tą padaryti praktiškai neįmanoma- juk medžiapjūtės apimčių statistika suvedama metų gale, o prieaugis matomai vertinamas netgi ne tais pat metais.

Be to, šis reikalavimas dar keistenis privatiems miškams. Privačiuose miškuose naudojimas labai įvairuoja priklausomai nuo rinkos sąlygų, kai kuriais metais gali būti kertama daug daugiau, o kai kuriais daug mažiau negu 90% ūkiniuose. Be to, kaip realiai būtų kontroliuojama ir ribojama kirtimų apimtis? Žodžiu, jeigu jau norima palikti, tai tik valstybiniams miškams, kaip yra šiuo metu.

Įliustracijai, citata iš Forest Europe 2020:

„. In addition, in several countries increment was not utilised over decades due to restrictions of cutting which led to aging of overmature stands with high growing stocks. Under these conditions, utilization rates larger than 100% could still be sustainable. Even the high utilisation rates observed in some countries maintain the countries’ outstanding high growing stocks.“ FOREST EUROPE, 2020: State of Europe’s Forests 2020

13.2. Siūlome patikslinti 9 str. 3 dalį. Siūloma formuluotė:

3. Specialiosios žemės naudojimo sąlygos miško žemėje nustatytos **ir įsigalioja Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme apibrėžta tvarka nuo jų įrašymo konkrečiai miško valdai į Nekilnojamojo turto kadastrą ir Nekilnojamojo turto registrą dienos.**

Paaiškinimas: SŽNSĮ yra imperatyviai nurodyta, nuo kada taikomi apribojimai konkrečiam žemės sklypui/teritorijai- nuo jų įrašymo į Nekilnojamojo turto registrą. Tai labai aiškus ir geras principas, kurį patvirtino ir LR Konstitucinis teismas 2023 m. birželio 29 d. nutarimu Nr. KT60-N7/2023. Tad aiškiau įrašyti formuluotę į MĮ yra būtina, kad nebūtų klaidingų interpretacijų, kuomet apribojimus konkrečiam miško sklypui bandoma taikyti jų tinkamai neįforminus SŽNSĮ nustatyta tvarka.

14. Dėl MĮ 10 straipsnio (Asmenų lankymasis miške) pakeitimu. Siūlome patikslinti 10 str. 1 ir 5 dalis.

14.1. Siūlome patikslinti 10 str. 1 dalį. Siūloma formuluotė:

1. Asmenys, prisiimdami atsakomybę už savo ir asmeninio turto saugumą, ~~turi teisę~~ **gali** lankytis visų nuosavybės formų miškuose, išskyrus šiame įstatyme nustatytas išimtis. **Arčiau kaip 100 m nuo miško savininko sodybos esančiame miške lankytis galima, jei nėra apie lankymosi ribojimą perspėjančių informacinių ženklų.**

Miško savininkas turi teisę apriboti miško išteklių naudojimą jo valdomoje (nuosavybės, nuomos ar kitais pagrindais) valdoje, jei jis vykdo tų išteklių naudojimo veiklą, registruotą Valstybinėje mokesčių inspekcijoje. Lankymosi miške tvarką nustato aplinkos ministras.

*Paaiškinimas: derėtų formuluoti- **gali lankytis**, nes juk nėra absoliučios laisvės, lankymas yra reguliuojamas. Taipogo miškų savininkai, besispecializuojantys miško išteklių (grybų, uogų, vaistinės medž. ir pan.) verslo oficialiai registruoti VMI, turi teisę savo nuosavybėje riboti tų išteklių naudojimą pašaliečiams be savininko sutikimo. Galimybė apriboti lankymąsi savo nuosavybėje 100 m. nuo savininko sodybos *toks reglamentavimas yra būtinas asmens privatumo, saugumo, nuosavybės apsaugos konstitucinėms teisėms aiškiai įtvirtinti ir tokios nuostatos dešimtmečiais galioja kituose teisės aktuose**

14.2. Siūlome patikslinti 10 str. 5 dalį. Siūloma formuluotė:

5. Savivaldybių vykdomosios institucijos, saugomų teritorijų direkcijų, miško savininko ar valstybinio miško valdytojo teikimu, miestų miškuose – be šio teikimo, kai yra svarbių priežasčių (miškų stichinės nelaimės, didelis miško gaisrų pavojus, miško sanitarinė apsauga, naudojant augalų apsaugos produktus, laukinių gyvūnų laikymas nelaisvėje, **jeigu kitomis priemonėmis neįmanoma užtikrinti šio įstatymo 24-o straipsnio 1 punkto įgyvendinimo**) gali uždrausti ar apriboti asmenų lankymąsi miškuose (visoje ar teritorijos dalyje). Savivaldybių vykdomosios institucijos, priimdamos sprendimą riboti asmenų lankymąsi miškuose, privalo nurodyti šių ribojimų sąlygas ir terminus.

Kai vykdomi medžiapjūtės, medienos išvežimo ar kiti žmonių saugumui pavojingi miško darbai, tuo metu lankymasis miške gali būti laikinai uždraustas arba apribotas, apie tai pranešant informaciniais ženklais.

Paaiškinimas: miškų valdytojai, kurie prižiūri miškus ir organizuoja įvairius darbus, jų vykdymo laikotarpiu, turėtų irgi turėti galimybę kreiptis uždrausti ar apriboti lankymąsi miškuose dėl besilankančių asmenų saugumo. Siūlome papildyti "Lankymasis miške gali būti uždraustas arba apribotas, jeigu kitomis priemonėmis neįmanoma užtikrinti šio įstatymo 24-o straipsnio pirmo punkto įgyvendinimo." t.y.24 str."Miško apsauga" įgyvendinimui, kai nėra kitų racionalių būdų.

15. Dėl MĮ 11 straipsnio (Kompensacijos privačių miškų savininkams už nustatytus veiklos apribojimus) pakeitimu. Siūlome patikslinti 11 str. 1,2,3, 4 ir 5 dalis.

15.1. Siūlyme patikslinti 11 str. 1 dalį. Siūlyma formuluotė:

1. **Viešo intereso tenkinimo ar kitu pagrindu privačiame miške nustačius ūkinės veiklos ribojimus, draudimus ar turto apsunkinimus, dėl to privataus miško savininkui privaloma savalaikiai atlyginti privataus miško vertės skirtumą nuo vertės buvusios iki taikomų ribojimų ir kitus objektyvius finansinius praradimus. Privataus miško savininkui skiriama kompensacija apskaičiuojama ir išmokama Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka, įvertinus miško žemės sklype taikomų apribojimų visumą ir jų poveikį galimai ūkinei veiklai, numatomoms gauti pajamos iš ūkinės veiklos, miško vertę prieš ir po taikytų apribojimų. ~~Kompensacijos už saugomoje teritorijoje esančioje miško žemėje nustatytus veiklos apribojimus išmokamos Saugomų teritorijų įstatymo nustatyta tvarka.~~**

15.2. Siūlyme patikslinti 11 str. 3 dalį, ją keičiant į 2. Siūlyma formuluotė:

~~3.~~ **2.** Kompensacijos išmokamos **ir tiems** privačių miškų savininkams, kurių miško žemėje pakeičiama miškų grupė ir todėl ~~visam laikui~~ uždraudžiama iškirsti dalį ~~brandžių~~ medžių **ar atsiranda kitų ūkinės veiklos ir nuosavybės naudojimo draudimų ir (ar) apribojimų..** Kompensuojamos pajamos, kurios galėjo būti gautos pardavus medieną rinkoje, atimant iš jų vidutines medienos ruošos sąnaudas. Kompensacija apskaičiuojama taikant vidutines medienos rinkos kainas ir vidutines medienos ruošos sąnaudas tais metais, kai privataus miško savininkas pateikia prašymą apskaičiuoti ir išmokėti kompensaciją. Prašymą privataus miško savininkas gali pateikti ne anksčiau kaip metais, kai **jo miško žemės sklypui įsigalioja apribojimai dėl medynas pasiekia pagrindinių miško kirtimų amžių, taikytą iki** miškų grupės pakeitimo.

15.3. Siūlyme patikslinti 11 str. 2 dalį, ją keičiant į 3 dalį. Siūlyma formuluotė:

~~2.~~ **3.** **Kompensavimas taikomi miško plotui, o ne asmeniui, pasikeitus miško savininkui išlieka ne vien nustatyti veiklos apribojimai, bet ir miško valdai taikomos kompensavimo priemonės.** Už miško žemėje, ~~kuri nepatenka į saugomąją teritoriją,~~ šiuo įstatymu, Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymu ir Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymu nustatytus ~~pagrindinių~~ miško kirtimų, **kitus ūkinės veiklos ir nuosavybės naudojimo draudimus ir (ar) apribojimus išmokamos kompensacijos šioame straipsnyje 3-5 dalyse** nustatyta **vieninga** tvarka.

15.4. Siūlyme patikslinti 11 str. 5 dalį. Siūlyma formuluotė:

5. ~~Šio straipsnio 3 dalyse nustatytų kompensacijų~~ Kompensacijų apskaičiavimo ir išmokėjimo tvarką nustato Vyriausybė. Kompensacijos išmokamos per vienus metus arba dalimis per trejus metus nuo sprendimo skirti kompensaciją patvirtinimo, kuris priimamas išnagrinėjus prašymą gauti kompensaciją.

15.5. Siūlyme patikslinti 11 str. 6 dalį. Siūlyma formuluotė:

6. Šio straipsnio **1 2 ir 3** dalyse nustatytos kompensacijos mokamos iš valstybės biudžeto lėšų, ~~skirtų bendrosioms miško reikmėms finansuoti,~~ arba iš savivaldybės biudžeto lėšų, jei miškų grupės pakeitimą **ar kitus apribojimus** inicijuoja savivaldybė.

***Paaškinimai:** Susidaro įspūdis, kad siekiama nustatyti kompensavimo tvarką, bemaž prilygstančią nuosavybės nusavinimui, siekiama apgauti savininką ir visuomenę. Tai kategoriškai nepriimtina. Siūlyme, kad visais atvejais įskaitant ir saugomas teritorijas bei specialiasias žemės naudojimo sąlygas, kompensacijų apskaičiavimo ir išmokėjimo tvarką reglamentuotų vienas ir tas pats Miškų įstatymas. O tai pagrindinė dalis SŽNSĮ numatytų apribojimų miškams kažkodėl kompensuojami STĮ nustatyta tvarka, kurioje praktiškai išimtinai kalbama apie kompensacijas už apribojimus miškuose, o šio MĮ 18 str.4 dalyje nurodoma, kad „4. Miško kirtimai draudžiami Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo nustatytais atvejais ir šiais atvejais...“*

Reikia įteisinti kompensacijas už nuostolius dėl apribojimų visuose privačiuose saugomuose miškuose, o ne tik steigiant naują saugomą teritoriją, keičiant esamų saugomų teritorijų ribas arba nustatant naujus veiklos apribojimus. Be to, reiktų panaikinti istorinę neteisybę ir kompensuoti ne tik už būsimus, bet ir už esamus apribojimus miškų savininkams

turintiems dabartinės III ir ypač II grupės miškus. O jeigu piniginių išteklių tam nepakanka, reikėtų pervesti dabartinius II ir III grupių privačius miškus į IV grupę. Reikėtų numatyti, kad už įvedamus apribojimus gali būti taikomos mokestinės lengvatos.

Būtina numatyti, kad miško savininkams būtų skiriama kompensacija už ūkinės veiklos apribojimus ne tik tuomet, jei keičiama miškų grupė (pavyzdžiui, iš IV grupės į III grupę, padidėja pagrindinio miško kirtimų amžius), tačiau, jei keičiamas ūkininkavimo režimas jį griežtinant konkrečiai miškų grupei (t.y. formaliai grupės nekeičiant, tik nustatanti naujus veiklos apribojimus,). Jei taip nebūtų daroma, tuomet galimai užsimojama į privačios nuosavybės dalinį nusavinimą, niekaip nekompensuojant savininkams už praradimus. Tai yra nepriimtina, kadangi LR Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad keisdama ūkinės veiklos sąlygas ar nutraukdama tam tikrą ūkinę veiklą valstybė turi paisyti Konstitucijoje įtvirtintų teisėtų lūkesčių apsaugos, proporcingumo principų, taip pat kad valstybei gali atsirasti pareiga atlyginti (kompensuoti) ūkio subjektams ir kitiems asmenims praradimus, jų patirtus dėl teisinio reguliavimo pakeitimo.

Neadekvatu kompensuoti tik medynams pasiekus brandą. Pakeitus grupę, ekonominė valdos vertė rinkoje sumažėja iš karto, o ne medynams pasiekus brandos amžių. Jeigu savininkas sumanytų parduoti valdą, jis patirtų ženklus nuostolius. Tad ir kompensacijos turėtų būti išmokamos iš karto po grupės pakeitimo. Tik dar reikėtų paanalizuoti, ar kompensaciją geriau būtų skaičiuoti pagal realų valdos vertės sumažėjimą rinkoje ar pagal prarastas pajamas iš būsimų kirtimų (pastarosioms pasitelkint gryniosios dabartinės vertės (ang. net present value) kriterijų). Kitas svarbus aspektas, net ir išlaikęs valdą, po kokių 10-20 metų savininkas gali būti pamiršęs apie jam priklausančią kompensaciją arba nelabai pajėgus susitvarkyti visus dokumentus kompensacijai gauti. Kompensacija turėtų būti skiriama automatiškai pakeitus grupę, nereikalaujant iš savininko teikti paraiškų ar kitokių biurokratinių procedūrų (kita vertus, paraiškos teikimas būtų logiškas kompensacijoms už jau nustatytas grupes (II ir III) iki šio įstatymo pakeitimo).

Jeigu įstatymo lygmenyje sprendžiami techniniai kompensacijų apskaičiavimo uždaviniai, tai **reikėtų įvertinti indėlių ir paskolų palūkanų skirtumus.** Dabartiniuose teisės aktuose numatyta, kad savininkas už negautas pajamas, uždraudus kirtimus, gaus indėlio palūkanas, kurios būtų kompensuojamos. Iš tikrųjų, negavus pajamų, jas tektų pasiskolinti ir turėtų būti kompensuojamos paskolų palūkanos. Ryškėja trys įstatymai reglamentuosiantys kompensacijas už ūkinės veiklos ribojimus miškuose (Miškų, ST ir Specialiuųjų žemės naudojimo sąlygų) su daug painiavos.

Manytume, kad Bendrosioms miško reikmėms skirtų lėšų paskirtis turbūt nėra apribojimų kompensavimas. Apribojimais tenkinamas vadinamas viešasis interesas, o ne miškų ūkio veiklai reikalingi dalykai, todėl ir kompensuojama turi būti iš visuomenės sumokamų lėšų, t.y. Valstybės biudžeto, ir ten turi būti atskira biudžeto eilutė kasmet Seimo tvirtinama. Tada bent jau būtų matoma kiek kainuoja viešojo intereso vardan priimami apribojimai ir draudimai.

16. Dėl MĮ 14 straipsnio (Miškotvarkos projektas) pakeitimu. Siūlome patikslinti

14 str. 6 dalį. Siūloma formuluotė:

6. Miškotvarkos projektai turi būti rengiami pagrindiniams miško kirtimams vykdyti 10 ha ir didesnėse miško valdose (**o mažesnėse valdose-jei to pageidauja miško savininkas**), miško infrastruktūrai įrengti, išskyrus nesudėtingų rekreacinės miško infrastruktūros objektų (informacinių ženklų, skulptūrų, miško baldų, lieptų (kai nereikia statybą leidžiančio dokumento) įrengimą nekertant miško.

Paaiškinimai: Siūlome, palikti galimybę pasirengti miškotvarkos projektą ir mažesnės nei 10 ha valdos savininkui, jei jis to pageidauja.

17. Dėl MĮ 17 straipsnio (Miško įveisimas ir atkūrimas) pakeitimu. Siūlome patikslinti 17str. 3, 5 ir 6 dalis.

17.1. Siūlome patikslinti 17 str. 3 dalį, kad būtų skatinamas savaiminių mišrų ateities miškų formavimas:

3. Kirtavietės turi būti apželdintos arba atžėlusios tikslinėmis medžių rūšimis ne vėliau kaip per trejus metus po jų atsiradimo, žuvę želdiniai ir žėliniai – ne vėliau kaip per dvejus metus, atkurtini žuvę medynai – ne vėliau kaip per trejus metus nuo jų žuvimo nustatymo, išskyrus atvejus, kai **taikant savaiminį žėlimą siekiama suformuoti natūralų jaunuolyną - ne vėliau kaip per penkerius metus, arba kai** saugomų teritorijų nuostatuose ir (ar) saugomų teritorijų planavimo dokumentuose nustatyti kitokie kirtaviečių, žuvusių želdinių ir žėlinių ar žuvusių medynų apželdinimo arba atžėlimo terminai.

***Paaiškinimas: SVARBU:** Jeigu siekiame, kad ateities miškai būtų labiau savaiminiai ir mišrūs, atsparūs aplinkos pokyčiams, turėtumėm vengti želdinimo monokultūromis, o leisti miškui atsikurti pačiam. Tačiau trijų metų savaiminiam atžėlimui nepakanka, dėl ko miškininkai dažniau renkasi želdinimą. Kąkada buvo 5 metai ir tas pasiteisino. Pavyzdžiui, kaip taisyklė B kirtavietėse pastebimiau atsikuria tik 4-siais metais. Dar viena su tuo susijusi problema- per didelis kanopinių žvėrių skaičius, kada jaunuolynų apsaugai jau nepadeda nei repelentai, nei aptvėrimas. Tad reikalavimas atkurti tikslinėmis medžių rūšis, kai žvėrys tokias nuėda ar pažeidžia pirmiausiai turėtų eiti kartu su reikalavimu medžiotojams sureguliuoti iki gamtinio talpuno normų žvėrių populiacijas.*

17.2. Siūlome patikslinti 17 str. 5 dalį, išgryninant esminį reikalavimą atkurti iškirstus plotus.

5. Miško savininkams ir valstybinio miško valdytojams leidimas pagrindiniams miško kirtimams neišduodamas, jei toje pačioje miško valdoje per šio straipsnio 3 dalyje nustatytus terminus **neatkurtas miškas neapželdintos arba** tikslinėmis medžių rūšimis **neatžėlę kirtavietės, žuvę želdiniai ir žėliniai ar žuvę medynai.**

***Paaiškinimas:** esminis reikalavimas turėtų būti- kad būtų atkurtas miškas po kirtimų tikslinėmis medžių rūšimis*

17.3. Siūlome patikslinti 17 str. 6 dalį, kad nekiltų dviprasmybių:

6. Plantacinius miškus draudžiama veisti neplantacinių miškų kirtavietėse arba **šių neplantacinių** miškų žuvusių želdinių, žėlinių ir medynų vietose, miško aikštėse ir miško laukymėse, **išskyrus atvejus, kuomet nedideli (iki 1 hektaro) želdintini plotai šliejasi su jau esančiais plantaciniais miškais ir taip galima racionalizuoti žemėnaudą.**

18. Dėl MĮ 18 straipsnio (Medynų auginimas ir miško kirtimas) pakeitimu.

Siūlome patikslinti 18 str. 3, 4 ir 6 dalis.

18.1. Siūlome patikslinti

1. Medynų auginimo priemonėmis turi būti siekiama formuoti ir atkurti aplinkos sąlygoms atsparius miškus, atitinkančius jų pagrindinę funkcinę paskirtį ir augavietės sąlygas, **ne ūkiniuose (III ir IV grupių) miškuose** pirmenybę teikiant artimos gamtai miškininkystės principais formuojamiems vietinės kilmės mišriems medynams, prisitaikiusiems prie vietinių klimato sąlygų.

18.2. Siūlome patikslinti 18 str. 3 dalį:

3. Medynuose gali būti vykdomi pagrindiniai, ugdomieji, sanitariniai, specialieji, lydimo ir laisvieji miško kirtimai. Miško kirtimo būdai, kirtimų amžius **ir (ar) tiksliniai skersmenys**, biržių atrėžimo tvarka, artimos gamtai miškininkystės principų įgyvendinimo, aplinkosaugos ir technologiniai reikalavimai nustatomi aplinkos ministro tvirtinamose Miško kirtimų taisyklėse.

***Paaiškinimas:** Siūlytume išlaikyti 1 variante keičiamo MĮ projekto įtrauktus tikslinius skersmenis, kaip labai reikalingą priemonę paspartinant, pavyzdžiui, kultūrinių eglynų, kenčiančių nuo kenkėjų, pertvarkymą į atsparesnius tam medynus. Tikslinių skersmenų naudojimas atrenkant kirstinus medžius grynuose (7 ir daugiau dalių vyraujančios rūšies) kultūrinės kilmės medynuose turėtų būti leidžiamas. Kaip jau ne kartą argumentuota mokslininkų bei miškotvarkininkų, šiuo metu galiojantys minimalūs leidžiami kirtimo amžiai ūkiniuose miškuose turi keletą reikšmingų trūkumų:*

- neatsižvelgiama į laiko ekonominę vertę

- kirtimų amžiai nediferencijuoti pagal augavietės našumą
- kadaise etalonu naudoti sortimentai neatitinka dabartinių rinkos poreikių
- kai kurioms medžių rūšių, ypač eglės ir juodalksnio, „technškai brandūs“ kultūrinės kilmės medynai dažnai būna pažeisti puvinio
- nelankstus kirtimo normų skaičiavimas priešingai savo tikslui dažnai įtvirtina, o ne sumažina netolygią amžiaus klasių struktūrą.

18.3. Siūlome patikslinti 18 str. 4 dalį ir jos 2 ir 4 punktus:

4. Miško kirtimai draudžiami Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo nustatytais atvejais, **nuo apribojimų įrašymo konkrečiai miško valdai į Nekilnojamojo turto kadastrą ir Nekilnojamojo turto registrą dienos**, ir šiais atvejais:

<...>2) IIA ir IIB grupių miškuose **didesnėmis kaip 0,5 hektaro biržėmis plynieji** pagrindiniai miško kirtimai;

<...>4) nacionaliniuose parkuose – **didesnėmis kaip 1 hektaro biržėmis** plynieji pagrindiniai miško kirtimai ir didesnėmis kaip 3 hektarai biržėmis atvejiniai pagrindiniai miško kirtimai (**išskyrus U ir P hidrotopo augavietes**);<...>

***Paaškinimas:** Pagal dabar galiojančias Miško kirtimų taisykles " 42.4. IIA miškų grupės medynuose taikomi grupiniai atrankiniai pagrindiniai miško kirtimai..>, t.y galima iškirsti tik 0,1ha lizdus. Jų kartojimas pagal taisyklių 42.5. punktą galimas tik kartą per 10 metų. Sunku įsivaizduoti jog tokiu būdu pavyks įgyvendinti IIA miškų grupei keliamus tikslus : „išsaugoti, formuoti neintensyviai naudoti arba atkurti biologinės įvairovės išsaugojimo paslaugas teikiančias miško ekosistemas su įvairiaamžiais medynais“. Jau daug metų diskutuojama apie tai, jog toks lizdų dydis yra per mažas norint atkurti mišką (šiuo atveju įvairiaamžius medynus). Priminsime, kad 2019 m. AM ir VMU delegacija buvo išvykusi į Lenkiją (Bialystoko vaivadiją) susipažinti su šios šalies miškininkų patirtimi vykdant neplynus kirtimus. Lenkijoje atskirais atvejais neplynuose kirtimuose **galimi iki 1ha lizdai**. Daugiau šia tema jau paaškinta mūsų pastaboje 6.11.*

18.4. Siūlome patikslinti 18 str. 5 dalį:

5. Miško lydimo kirtimai gali būti vykdomi, kai miško žemė paverčiama kitomis naudmenomis arba šioms technologinėms ir gamybinėms miškų ūkio reikmėms – medelynams įrengti (išskyrus I, IIA ir IIB grupių miškus), vidaus (miško) keliams tiesiti (išskyrus I ir IIA grupių miškus), technologiniams proskiebiams (išskyrus I ir IIA grupių miškus), iki 0,03 ha ploto poilsio aikštelėms įrengti (išskyrus I ir IIA grupių miškus), medienos sandėliams įrengti (išskyrus I ir IIA grupių miškus), priešgaisrinėms juostoms įrengti, **ne miško gamtinėms buveinėms miško žemėje atkurti**.

18.5. Siūlome patikslinti 18 str. 6 dalį:

6. Miško savininkai, valstybinio miško valdytojai ir kiti asmenys, vykdančys miško kirtimus **ir (ar) transportuojantys pagamintą žaliavinę medieną bei kitus krovinius**, privalo saugoti miško kelius, sutvarkyti naudojant mišką sudarkytus kelius, miško plotus taip, kad jie tikėtų naudoti pagal paskirtį.

19. Dėl MĮ 19 straipsnio (Leidimas kirsti mišką) pakeitimu. Siūlome patikslinti 19 str. 1, 3 ir 6 dalis.

19.1. Siūlome išbraukti 19 str. 1 dalies 7 punktą, kaip perteklinį:

1. Miško savininkai ir valstybinio miško valdytojai, ketinantys vykdyti miško kirtimus, privalo aplinkos ministro nustatyta tvarka iš Valstybinės miškų tarnybos gauti leidimą kirsti mišką, išskyrus šiuos atvejus:<...>

~~7) elektros energijos skirstomųjų tinklų operatoriams ne daugiau kaip 10 metrų atstumu už Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nustatytų elektros oro linijų apsaugos zonos ribų pavojų keliantiems medžiams kirsti.~~

Paaiškinimas: 19 str. 1 dalies 4 punkte parašyta aiškiau, o šis 7 punktas leistų energetikams gan plačiai kirsti ką sumanius už el. linijų apsaugos zonų dar 10 metrų atstumu (pavadinus pavojingais medžiais) ir nederinti su miško savininkais ir valdytojais. Siūlome išbraukti šį 7 punktą kaip perteklinį.

19.2. Siūlome tikslinti 19 str. 3 dalį:

3. Leidimas kirsti mišką turi būti išduodamas per **20–10** darbo dienų nuo prašymo ir visų tinkamų dokumentų, reikalingų gauti leidimą, pateikimo dienos. **Kai prašoma leidimo kirsti sanitarinius miško kirtimus, kuriais siekiama išvengti medžių ligų ar miško kenkėjų plitimo (visuose miškuose, įskaitant miškus saugomose teritorijose) – per 5 darbo dienas, o kai miško kirtimas numatomas vykdyti, „Natura 2000“ teritorijoje ar kultūros paveldo teritorijoje – per 10 darbo dienų nuo prašymo išduoti leidimą kirsti mišką gavimo dienos patikrina prašyme nurodytų miško kirtimų atitiktį teisės aktų reikalavimams ir išduoda leidimą kirsti mišką arba motyvuotai atsisako jį išduoti.**

Jei prašymas pateiktas nesilaikant aplinkos ministro nustatytos leidimų kirsti mišką išdavimo tvarkos, Valstybinė miškų tarnyba per 5 darbo dienas nuo tokio prašymo ir dokumentų gavimo praneša prašymą pateikusiam asmeniui patikslinti prašymą ir (ar) pateikti trūkstamus dokumentus ir nustato terminą, ne trumpesnį kaip 14 kalendorinių dienų ir ne ilgesnį kaip 2 mėnesiai, patikslinti prašymą ir (ar) pateikti trūkstamus dokumentus. Terminas išduoti leidimą kirsti mišką skaičiuojamas nuo visų tinkamai įformintų dokumentų pateikimo dienos. **Tvirtinant naujai parengtą miškotvarkos projektą, tuo pačiu metu išduodami leidimai kirsti mišką jame suprojektuotiems pirmųjų metų kirtimams.** Leidimo kirsti mišką neišdavimas per šio įstatymo nustatytą terminą nelaikomas leidimo išdavimu.

Paaiškinimas: Siūlome mažinti biurokratinę naštą ir kai tvirtinamas naujai parengtas miškotvarkos projektas, kartu išduodami leidimai kirsti mišką pirmųjų metų suprojektuotiems kirtimams. Taip išvengtume perteklinio dokumentacijos tikrinimo, derinimo, sutaupyti savininkų ir VMT darbuotojų laiką. Taipogi trumpinti leidimų išdavimo sanitariniams kirtimams trukmę.

19.3. Siūlome tikslinti 19 str. 6 dalies 2 punktą:

6. Leidimas kirsti mišką panaikinamas šiais atvejais:

<...>

2) pakeitus miškų grupę ar įvykus kitiems pasikeitimams, dėl kurių keičiasi miško apsaugos ir naudojimo reikalavimai ir miškas leidime nurodytomis sąlygomis negali būti kertamas. **Tokiu atveju leidimo kirsti mišką panaikinimo iniciatoriai privalo atlyginti nuostolius dėl apribojimų juos patyrusiam miško savininkui ar valdytojui. ;**

Paaiškinimas: Leidimas miškui kirsti išduodamas tik po suderinimo su visomis atsakingomis institucijomis, dažniausiai- galiojančio miškotvarkos projekto pagrindu. Tad leidimo panaikinimas turėtų būti taikomas išimtiniais atvejais ir užtikrinant leidimo panaikinimo iniciatoriaus atsakomybę. Tad imperatyvi prievolė atlyginti patirtus nuostolius dėl leidimo panaikinimo didintų atsakomybę ir veiktų saugikliu nepiktinaudžianti.

20. Dėl MĮ 23 straipsnio (Miško žemės pavertimas kitomis naudmenomis) pakeitimu. Siūlome patikslinti 23 str. 7 ir 8 dalis.

20.1. Siūlome patikslinti 23 str. 7 dalį:

7. Asmenys, inicijuojantys valstybinės miško žemės pavertimą kitomis naudmenomis, privalo į valstybės biudžetą sumokėti piniginę kompensaciją, kurią sudaro kitomis naudmenomis paverčiamos miško žemės sklypo vertė rinkos kainomis, jame augančio medyno įveisimo ir išauginimo iki amžiaus, kurį šis medynas pasiekė pavertimo kitomis naudmenomis metu, išlaidos ir prarasto medienos prieaugio, kurį šis medynas sukauptų iki nustatyto pagrindinių kirtimų amžiaus, vertė nenukirsto miško kainomis. Miško žemę paverčiant kitomis naudmenomis, **išskyrus šio straipsnio 1 dalies 6 ir 7 punktuose numatytais atvejais**, III grupės miškuose mokama dvigubo dydžio pinigine kompensacija, II grupės miškuose – trigubo dydžio pinigine kompensacija. Reikalavimas sumokėti piniginę kompensaciją netaikomas už kitomis naudmenomis paverčiamos

miško žemės dalį, kurioje formuojami atskirieji želdynai ir (ar) įrengiamos kapinės, atkuriamos gamtinės buveinės, buvo plantaciniai miškai, taip pat kurioje įgyvendinami ypatingos valstybinės svarbos krašto apsaugos srities projektai.

20.2. Siūlome patikslinti 23 str. 8 dalį:

8. Privačios miško žemės savininkai, organizuojantys privačios miško žemės pavertimą kitomis naudmenomis, privalo Vyriausybės nustatyta tvarka **jiems ir/ar jų šeimos nariams bei bendraturčiams** nuosavybės teise priklausančioje žemėje **būti įveisę ar įsipareigoti** įveisti mišką ne mažesniame plote negu kitomis naudmenomis paverčiamos miško žemės plotas arba sumokėti į valstybės biudžetą šio straipsnio 7 dalyje nurodytą piniginę kompensaciją. Privačią miško žemę paverčiant kitomis naudmenomis III grupės miškuose, įveisiamo miško plotas turi būti ne mažesnis kaip dvigubo dydžio kitomis naudmenomis paverčiamos miško žemės sklypo plotas, II grupės miškuose – ne mažesnis kaip trigubo dydžio kitomis naudmenomis paverčiamos miško žemės sklypo plotas. Kiti asmenys, įskaitant servituto turėtojus, organizuojantys privačios miško žemės pavertimą kitomis naudmenomis, privalo sumokėti **to miško savininkui, jei jis įsipareigoja šio straipsnio 8 dalyje nustatyta tvarka atsiskaityti už įveistą mišką, o jei tokio įsipareigojimo miško savininkas neprisiima- tuomet kompensacija sumokama** į valstybės biudžetą šio straipsnio 7 dalyje nurodytą piniginę kompensaciją.

Paaiškinimas: siūlome patikslinti formuluotę, nustatant, kad privačios miško žemės naudotojai, organizuojantys privačios miško žemės pavertimą kitomis naudmenomis, privalo sumokėti to miško savininkui 23 str. 8 dalyje nurodytą piniginę kompensaciją, jei jis įsipareigoja šioje straipsnio 8 dalyje nustatyta tvarka įveisti mišką jo ir/ar jo šeimos nariams bei bendraturčiams priklausančioje žemėje (, kadangi nemaža dalis privačios žemės yra valdoma kartu su kitais šeimos nariais arba bendraturčiais), o tais atvejais, jei tokio įsipareigojimo miško savininkas neprisiima - tuomet kompensacija sumokama į valstybės biudžetą. Čia taipogi reikėtų aiškumo, kad būtų tinkama užskaityti žemės savininko jau įveistą mišką, kai jis įveisė jį savo žemėje kiek anksčiau, nei pateikė prašymą paversti miško žemę kitomis naudmenomis.

Argumentai, kuriais grindžiamas toks siūlymas: Pagal LR žemės įstatymą žemės naudojimo paskirties keitimai yra žemės savininko teisė, išskyrus išimtinius atvejus kai tai atliekama paimant žemę visuomenės poreikiams, todėl ir pirminis kompensavimas turi būti teikiamas žemės savininkui, kuris turi įsipareigoti nustatyta tvarka įveisti atitinkamą miško plotą arba nustatyta tvarka atsisakyti šios galimybės - tokiu atveju kompensacija patenka į biudžetą.

Didžioji dalis naujų miškų Lietuvoje jau šiuo metu yra įveisiama privačioje žemėje, todėl yra nelogiška nušalinti privačius savininkus nuo galimybės patiems organizuoti naujų miškų įveisimą, tais atvejais, kai privačios miško žemės pavertimą kitomis naudmenomis inicijuoja ne savininkas, o privačios žemės naudotojas.

21. Dėl MJ 24 straipsnio (Miško apsauga) pakeitimu. Siūlome patikslinti 24 str. 6 dalį:

6. Medžiojamų gyvūnų skaičius miško žemėje turi būti palaikomas toks, kad neviršytų aplinkos ministro nustatyto didžiausio lestinū elninių žvėrių tankumo, **nedarytų ženklios žalos miško želdiniams, žėliniams ir medynams**, ir būtų garantuotas miško ekosistemos stabilumas.

Dėl Lietuvos Respublikos žemės įstatymo Nr. I-446 9 ir 25 straipsnių pakeitimo įstatymo

22. Dėl ŽJ 9 straipsnio (Valstybinės žemės išnuomojimas) pakeitimu. Siūlome patikslinti 9 str. 11 dalį.

„11. Valstybinė miško žemė **neišnuomojama tik Miškų įstatyme nustatytais veislais vykdyti.**“

Paaiškinimas: siūlome palikti galiojančią reglamentavimą (arba numatyti kokią tai valstybinės miško žemės trumpalaikės panaudos suteikimo galimybę), nes būna daug situacijų, kai privatiems asmenims reikia pasinaudoti valstybiniuose miškuose esančiais tarpiniais miško

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 116 ir 119 straipsnių pakeitimo įstatymo

23. Dėl AAĮ 116 straipsnio pakeitimu. Siūlome patikslinti 116 str. pavadinimą ir turinį bei 119 straipsnį:

23.1. „116 straipsnis. Juridinių asmenų atsakomybė už ~~apvaliosios medienos~~ žaliavinės medienos ir nenukirsto miško matavimo ir **tūrio nustatymo tvarkos, ~~biržių atrėžimo, medžių atrinkimo ir (ar) ženklinimo kirsti reikalavimų, medienos ruošos, gabenimo, miško išteklių naudojimo tvarkos, miško naudojimo reikalavimų pažeidimus, miško tvarkymą ir (ar) naudojimą pažeidžiant miškotvarkos projekto sprendinius~~**

~~Apvaliosios medienos~~ **Žaliavinės medienos ir nenukirsto miško** matavimo ir **tūrio nustatymo** tvarkos pažeidimas užtraukia baudą nuo aštuonių šimtų penkiasdešimt iki vieno tūkstančio septynių šimtų eurų.

~~Biržių atrėžimas, medžių atrinkimas ir (ar) ženklinimas kirsti pažeidžiant biržių atrėžimo ir įvertinimo, miško kirtimo, taip pat medienos ruošos, gabenimo, m~~ Miško išteklių naudojimo tvarkos pažeidimas užtraukia baudą nuo vieno tūkstančio dviejų šimtų iki dviejų tūkstančių trijų šimtų eurų. <...>“

Paaiškinimas: siūlome patikslinti terminiją dėl medienos matavimo, kad atitiktų MĮ terminus ir išimti iš AAĮ 116 str. turinio tas veikas, už kurias pažeidimai jau yra įtraukti į Administracinių nusižengimų kodekso (ANK) 271 str., t.y. išbraukiant apvaliosios medienos matavimo tvarkos, biržių atrėžimo, medžių atrinkimo, ženklinimo kirsti reikalavimų, medienos ruošos, gabenimo veikas.

23.2. „119 straipsnis. Juridinių asmenų atsakomybė už sėklinės miško bazės, miško dauginamosios medžiagos, miško atkūrimo ir įveisimo reikalavimų pažeidimą

~~<...>Miško neapželdinimas arba neatžėlimas tikslinėmis medžių rūšimis per Lietuvos Respublikos miškų įstatyme nustatytus terminus užtraukia baudą už kiekvieną neapželdintą arba neatžėlusį miško hektarą po vieną tūkstantį eurų.~~

~~Šio straipsnio 4 dalyje numatytas pažeidimas, padarytas pakartotinai, užtraukia baudą už kiekvieną neapželdintą arba neatžėlusį miško hektarą po vieną tūkstantį penkis šimtus eurų. <...>“~~

Paaiškinimas: siūlome išimti papildomai norimas įvesti įvedamas nuobaudas už neatkūrimą tikslinėmis medžių rūšimis. Miško savininkai laikosi miškų atkūrimo reikalavimų ir atsodina tomis rūšimis, kurios suderinamos miškų atkūrimo projektuose. Tačiau dėl kanopinių žvėrių didelės gausos, dėl dažnėjančių stichinių anomalijų žėliniai gali per nustatytą terminą neatželti, o pasodintus želdinius gali sunaikinti minėti veiksniai.

Prašome surengti susitikimą su Lietuvos miškų sektorių atstovaujančių organizacijų atstovais, kad detaliau aptarti MĮ projekto antrajai redakcijai pateiktas pastabas ir siūlomų sprendimų įgyvendinimo eigą.

Pagarbiai,

dr. Algis Gaižutis, LMSA Valdybos pirmininkas
Lietuvos miško ir žemės savininkų asociacija (LMSA)
A. Juozapavičiaus g. 9, 09311 Vilnius
Tel./fax. +370 5 2767590; mob. +370 687 95113
el.paštas: algis@forest.lt
interneto svetainė: www.lietuvosmiskai.lt

ORIGINALAS PAŠTU
NEBUS SIUNČIAMAS